

"EDINOST"
Izda je po trikrat na toden v šestih izdajih ob **točkilih, četrtekih in sobotah**. Zjutranje izdanje izda je ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jedensedeč t. 1.—, izven Avstrije t. 1.50 za tri meseca . . . 3.— . . . 4.50 za pol leta . . . 6.— . . . 9.— za vse leto . . . 12.— . . . 18.—
Naročilniški je plačevati naprej na naročilo brez pritožbe naročilniški se uprava ne ozira.
Posamezne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 avč. izven Trsta po 40 avč.

EDINOST

Oglesi se račune po tarifu v petitu; z naslovo z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegga navadnih vratio. Poslana, osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošljajo uređeni trbu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vraćajo.

Naročnino, reklamacijo in oglase sprejema **upravnishtvo** ulica Molino plesco hšt. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame ojce so proste poštne.

"V edinosti je moč".

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Vseslovenski in istrsko-hrvatski shod v Ljubljani.

Dne 14. septembra 1897.

(Dalje.)

O jake važnem vprašanju je govoril drž. posl. dr. Andrej Ferjančič: o jezikovnem vprašanju, ki je glavni povod vsem ljutim borbam v Avstriji. Govornik je dokazoval in dokazal, da vsa naša borba oziroma na jezikovno vprašanje je borba za pravico. Govor dr. Ferjančiča se je glasil v glavnih potezah:

V zgodovini borb slovenskega in hrvatskega naroda za svoj narodni obstanek bode zabeleženo, da so današnjega dne prihiteli iz vse slovenske domovine, da bi sodelovali na sklepah, kakor so jih narekavale politične razmere, da si ohranijo narodnost in preprečijo, da se ne pogreznemo v Nemštvu, oziroma v Italijanstvu. Prišli ste, da dokazete, da v obrambi svoje narodnosti smo vsi jedini. Sila nas je dovedla skupaj, da odgovorimo na očabne besede nemške: "da Nemci so ljudstvo gospodov!" — da odgovorimo, da mi nismo narod hlapcev.

Govornik je povdarjal, da jezik je najodličnejši znak narodnosti. Jezik zgubljen, je zgubljena tudi narodnost — in narod je potem le gnojilo drugim narodom.

Zato je v Avstriji naprehomna na dnevnem redu to jezikovno vprašanje.

Potem je dokazoval govornik, da jezik slovenski ima svojo zgodovino. Že blagovestnika Cirila in Metoda sta se posluževala tega jezika. Naš jezik je lep in bogat. Zato nam je dolžnost, da branimo in ohranimo svoj jezik in svojo domovino. Naša obramba sama na sebi pa ne zadoščuje, jeziku treba zakonito zajamčiti njega pravice. Tako jamstvo imamo v Avstriji v členu XIX. naših temeljnih zakonov. Ta člen velja, da vsi narodi države naše so jednakopravni in vsaki narod ima neprekrsno pravico, da si obrani

in goji svojo narodnost in svoj jezik: v šoli, v uradu in v javnem življenju.

Slovanski poslanci so vsikdar zahtevali to pravo svojem jeziku. In čim več jih je tekoma prihajalo v parlament, tem glasno je bilo njih zahteve. Zadnje volitve pa so bile izvile Nemcem gospodstvo iz rok. To jih boli, to jim je nezmošno. Prišle so jezikovne naredbe za Češko in Moravsko. Te so porabili Nemci v pretvezo za obstrukcijo. Ker pa so te naredbe utemeljene v zakonu in jih torej niso mogli pobijati z razlogi, jeli so razgrajati in so zaustavili parlamentarno delovanje. Toda jezikovne naredbe so bile le izgovor vsemu temu, pravi vzrok pa je bilo dejstvo, da se je Nemcem prevlada izvila iz rok. Saj se je malone vse ono, kar določajo jezikovne naredbe, vršilo že popred gori po Češkem in Moravskem, samo da se je sedaj spravilo v obliko ukaza.

Veliko na slabšem smo Slovenci in Hrvatje. Zato moramo zahtevati iste pravice svojem jeziku, kakor jih pripoznavajo češke naredbe češkemu. Mi zahtevamo odločno, da so veči hrvatskemu ozirom slovenskemu jeziku oni uradniki, ki poslujejo med Hrvati ozirom Slovenci. Ta zahteva je še posebno opravičena sedaj, ko so se uveli novi civilnopravni zakoni, ko se ne bodo razsojale pravde več na podlagi pisanih govorov, mitve črke, ampak na podlagi ustne razprave, žive besede. Kako naj sodniki ustremeno občujejo se strankami, ako ne poznajo jezika strank? Najodločneje bi morali protestovati in se upreti, ako bi se hotelo občevati se strankami pomočjo — tolmačev, ali ako bi hoteli pisati izjave v drugem jeziku, nego v onem, v katerem so govorile stranke. Vlada mora torej zahtevati od uradnikov popolno poznanje jezikov; našemu jeziku nevečim uradnikom po mora določiti rok za priučenje tega jezika.

Velika krivica se godi našemu jeziku tudi v šoli. Na odločilna mesta se često postavljajo možje, ki ne le da niso veči našemu jeziku, ampak so vrhu tega še najhuji naši nasprotniki. Mi

pa sedaj ni časa, pobrinimo se, da nastavimo do večera in da nanesemo drž.

Nasekali so se prekelj, nataknili šklope vase, nekaj si jih je razkropilo po gori, drugi pa so nanašali drva.

Solnce je pošiljalo zadnje žarke skozi gostolesovje, počasi se je pomikalo v dolino in naposled izginilo, poljubivši še jedenkrat cerkvico sv. Ane na nasprotinem hribu. Luna, ki je stala že precej visoko, debivala je več in več svetlobe, zvezda za zvezdo se je prikazovala na jasnem nebnu.

Družba se je podala k Ovinku. France Lovec, Konrad, Egon in Gomoljevega Dolfa mlajši brat Polde nakopičili so med tem veliko gromado, ostali se bili razstavili pasti.

"Prvi se ujame nad srobotom", je rekel oče Gomolj, tlačči kratkočrno ravno pipico, "polhi radi ližejo srobotne liste".

"Stric, kdo pa zapali gromado?" je vprašal Egon, starca z glasom izražajočim, da bi jo baš on rad.

Gomolju se je dobro zdelo, da ga "ta mladi" z Vrha nazivlje strica, in je hotel ravno nekaj spregovoriti, ko je posegel Ivan v besedo.

"Štirje, štirje; vsak pri jednem kraju!"

Tako se je zgodilo.

Bila je krasna noč. Polhi so se že jeli pojati po bukvah, civilii so nad in okolu visoko

moramo zahtevati, da bodo sami odločevali o svojem šolstvu, kakor radi prepričamo to Nemcem in Italijanom. Mi zahtevamo avtonomijo v šolstvu, ker naši nasprotniki le zavirajo zdravi razvoj našega šolstva.

Nadaljnja huda krivica je ta, da naše otroke gonijo v šole laških in nemških šolskih društev, bodisi po sili ali zvijači. Ukremiti se mora, da bodo to prepovedano po zakonu. Sleheni otrok mora dobivati pouk v svojem materinem jeziku. Isto tako moramo zahtevati, da naš jezik tudi v javnem življenju pride do tiste veljave, ki mu pre po zakonu.

Govornik je zaključil svoj govor:

Trideset let je, odkar nam je v temeljnih zakonih zajamčena jednakopravnost in še sedaj se moramo bojevati za vsako drobtino pravice našega jezika. Prisezna dolžnost vsake vlade je, izvesti ustavo in tako ne odnehamo, dokler se nam ne izvede jednakopravnost. Z jezikovnimi naredbami za Češko in Moravsko storil se je jeden korak naprej v tem oziru, ed katerega pa mi Jugoslovani nimamo koristi in zato smo hvaležni, da je princ Schwarzenberg naglašal pred svojimi češkimi volili, da jezikovne naredbe, kakor so se izdale za Češko in Moravsko, se morajo raztegniti na vse druge narode in osobito na Slovence in Hrvate, sicer se to vprašanje ne spravi z dnevnega reda. Jednakopravnost se mora izvesti, naj je Nemcem in Italijanom prav ali ne; to veli temeljni zakon, to je potreba in zahteva naših probujenih narodov in vedeli si jo bodovali izvojevati!

Ves govor dra. Ferjančiča je odobraval viharno ves zbor!

(Pride še.)

Delavska zavarovalnica proti nezgodam v Trstu.

(Dalje.)

Marsikdo bo vpraševal: kako to, da se delavske zavarovalnice proti nezgodam v zvezi z okrajnimi bolniškimi blagajnicami? Po zakonu mo-

plapajočega ognja, tu pa tam se je slišalo, da je smuknil kateri z veje in padel na tla, a v kratkem zopet priškrabal do vej, od daleč pa je skakovikal skovir in sova ukala svoj "uhu": dobra noč! — si je mislil Gomolj...

Na stranski žrjavici se je pekel krompir. Kako dobro je teknila tisto noč želodcu gorska večerja v zdravem zraku, da si so bili nekateri razvajeni! Tudi nekaj vinske kaplje je dal gospod z Vrha v goru, toda studenčnica je teknila bolje: že trikrat je lezel Gomoljev Polde do vznožja gore v Petelinck iskat jo.

Stari Gomolj pa je pričeval mladini o poljih lovih, o "ličku" in o hudiču, ki ga je nekaj preganjal takoj časa, dokler ni spustil "lička", verjetne in neverjetne dogodke.

"Polunoči!" predramil je pazljive poslušalce prišli, povsod dobro znani Matevželj in posegel, ne meni se za družbo, po čutari, potem pa potlačil žareč ogelj v natlačeno porcelansko pipo. Pa je prisodel.

"Aha, bode pa treba pogledati, kaj smo ujeli. Pojdimo!" je vspodbujal Gomolj.

"Kdor prvi dobi polha, naj zavriška", je rekel Ivan prižigajši si leskovo baklo. Tudi drugi so si jih prižgali, potem se pa razpršili vsaki po svojih pasteh.

(Pride še.)

PODLISTEK

5

Lari-Fari.

Spisal: Srankoper.

III.

Polh ima štiri noge.
Zbral' so se štiri možje.
Narodna.

"Zakaj pa obsekavate to lepo bukev?" vprašal je Konrad Gomoljevega očeta, ko je dospela družba do Ovinka t. j. do prostora, na katerem so polharji kurili že od nekdaj.

"Da ne pride hudič", je godrnjal se strahom stari Gomolj in kljuval naprej z malo "franko" ob deblo.

"Pa kaj naredite?" ga je začudeno-radovedno vprašal ravno došli Egon.

"Križ", je odgovoril starec kratko.

Morda sta se zamislila v stare bajke o polharjih mlada mestna gospodiča, da sta umolknila.

"Poveste pa zvečer kako, kaj ne, stric?" je povzel Konrad, ko je videl dovršen križ.

"Oj, to so vam bili časi, ko smo jih nalovali po dve, tristo na jeden večer. Danes — e, še prezgodaj je, koncem oktobra, tedaj so že debeli, sedaj pa, no pa Bog že da... Jedenkrat sem videl hudiča. Bič je imel v rokah; menita, da me je bilo kaj strah? Samo lasje so mi ustali po konci..."

rajo okrajne bolniške blagajne oskrbovati vsakega delavca, budi si, da je isti bolan, ali poškodovan, do eventuelno 20. tedna, pravico imajo pa samo po 4. tednu do rente, določene poškodovancu od strani delavske zavarovalnice. Koliko stroškov se provzroča na ta način okrajnim bolniškim blagajnam, mogoče je umeti le tistemu, ki deluje na okrajnih bolniških blagajnah. Kako nizke so te rente in koliko dobijo blagajne strošek vrnjenih, se lahko razvidi iz kujig na vsaki bolniški blagajni. Navadno iznašajo tako malo, da delavec o času, ko je povsem nezmožen za delo in si ne more nič zasluziti, dobiva na dan kakih 35 novč., bolniška blagajna mora pa plačevati za bolniško podporo najmanj 48 novč. na dan. Tako je jasno, da so delavske zavarovalnice mnogo krive na tem, da se ne morejo okreptiti okrajne bolniške blagajne v korist delavcev. Ako se nahaja načelništvo okrajne bolniške blagajne v dobrih rokah, potem zamore braniti, ne samo svoje, temveč tudi interese poškodovanega delavca in ob jednem pridobiti delavcu marsikatero zakonito podporo, ali pa ga poučiti, kaj naj stori, da pride do svojih zakonito zajamčenih pravic. Ako je pa načelništvo v slabih rokah, potem je slabo za delavce vsega okraja. Znano nam je, da je mnogo poškodovancev v največji bedi in v gladu mesece in mesece zastonj čakalo njim pripadajoče podpore, da so morale udove z otroci beračiti mesec in mesec, predno so dobile za možem izplačane pogrebne stroške in pripadajoči jim rento, česarne zakon odločno ukazuje v takih slučajih kar najhitreje uradovati. To so samo javno znani slučaji. Koliko pa je poškodovanih delavcev, ki si ne znajo pomagati in molčijo?! In koliko je poškodovanih, katerim se od ravnateljstva odbije renta (podpora) in se potem ne znajo pritožiti nikamor dalje? Gotova istina je torej, da vlad proti delavski zavarovalnici v Trstu od strani delavcev velika ogroženost in da bi bil resnično skrajni čas, da se vsa uprava delavske zavarovalnice temeljito predruži. Ne pa le to, da se samo s poškodovanci tako slabo postops, temveč se tudi okrajne bolniške blagajne izkorisčajo z velikimi denarnimi stroški. Blagajne morajo plačevati za poškodovance: zdravila, kirurščne obvezne in razna orodja, zdravnik, transportske, bolnišnične račune, in posebno mnogo za podpore, dalje imajo stroške za dopisovanje in pisarniške potrebščine, od delavske zavarovalnice pa za vse to ne dobijo nikakega povračila, akoravno ukazuje §. 39. statuta delavske zavarovalnice v Trstu, da naj plača in povrne pavšalne svote za ta dela. Nekaterim laškim okrajnim blagajnam to neki tudi plačuje, a slovenskim, katerih ne mara, ne stori tega. Ni čudo torej, da se od vseh stranič čuje le en glas, da naj se blagajne popolnoma ločijo od delavske zavarovalnice. Naravnost rečemo, da so delavske zavarovalnice parazit na telesu okrajnih bolniških blagajnic, da so faktor, ki jih slablji in uničuje.

Koliko da delavka zavarovalnica v imenu zakonito določene rente izplačuje pohabljencem, na tem se mora človek, naravnost rečeno, zgražati. Ako izgubi delavec na obeh rokah po tri prste, dobiva k večemu po tri do štiri gold. na mesec. Zamore li kdo živeti s tem po človeško? Največ napaka in protizakonito pa je tudi, da zavarujejo nekateri podjetniki delavca proti nezgodam za nižji zasluzek, nego ga isti ima v resnici, valed česar se delavcu, ako ga doleti nesreča, zgodi v nebovpijoča krivica s tem, da dobiva potem vse življenje veliko manjšo podporo, nego bi mu šla po zakonu, vse to pa le zaradi nekaterih novčičev, katere je zamolčal podjetnik. To bi gotovo ne bilo mogoče, ako bi bili delavci poučeni o tem in ko bi vedeli, da imajo pravico pritožiti se tudi proti takemu ravnanju. Ker je veliko na tem, kakšna gospoda vodi take zavode, in ker posebno nam Slovanom ne more in ne sme biti vsejedno, ostane li ta zavod še nadalje v rokah Lahonov, ali ne, je skrajni čas, da se Slovenci in Hrvati začnejo bolj zanimati za ta zavod. (Zvršetek pride.)

Političke vesti.

V TRSTU, dne 20. septembra 1897.

Vseslovenski shod. Soboto zvečer je povedala svojo tudi naša „Triester Zeitung“. Ali ne vprašajte nas: kako?! Tako, da smo prav res v zadregi, kako bi odgovarjali. Kolikor poznamo mi našo „Triesterico“, je imela navadno nesrečne dni,

kadarkoli je bila prisiljena, spuščati se v polemike. Toda minola sobota znači pravi Sedan za njen političko in novinarsko reputacijo. Tako se še ni ponihala nikdar. Nikdar še — kolikor se spominjam — se ni tolik samodopadljivo valjala in otepala po kaluži prostašta, nego minole sobote. Le style c'est l'homme — kakor kdo piše, takov je

Ali naj zlezemo tudi mi za „Triesterico“ dolj v kaluži prostašta, da jej damo odgovora, kakor šnega zaslusi — prostašto?! Ne, mi divjaki smo vendar bolji ljudje. Nadenimo si raje rokavice — previdnost je potrebna stvar na svetu — in potegnimo iz kaluže nekoliko stilističkega cvetja „Triesteričnega“ v svari našim novinarjem, kako se pisati ne sme, vsaj tam ne, kjer pišejo za omikanje ljudi.

Nič novega — pravi „Triesterico“ — kar je tu pripovedoval gospod Spinčič. Pri njem vidimo vedno isti zistem: fraz, zavijanja, pačeuja, falzifikovanja in zatajevanja. S tem zistemom si pridobiva občudovanje topoglavega občinstva.

Sedaj vemo torej: na ljubljanskem shodu je bila zbrana družba samih tepečev! Tako polemizuje „Triester Zeitung“, tako govori od vlade subvenčionirani list o shodu mož, katerim, kraj vseh differenc v menenju, ni smeti odrekati onega respekta, kakoršen je običajen v civilizovani družbi.

Nadaljnja cvetka iz vrta „Triesteričnega“ je izjava, da Spinčiča treba zdravnika za — umoljne, katero izjavo je razumeti tako, da je Spinčič — noroc!

Pa tudi nastopna cvetka ni kar si budi. Šli bi lahko mimo vsega Spinčiča, ne da bi se zmenili zanj, da ni, žalibog, njega upliv na širše sloje v tolikem nerazmerju z njegovo ničovo osebnostjo!

Tako govori od vlade subvenčioniran list o epetovanju ali jednoglasno ali bližojednoglasno izvoljenih zastopnikih naroda!!

Nekoliko bolj — civilizovano piše „Triesterico“ o dru. Frankotu, da si očita tudi njemu, da je jednostavno generalizoval par slučajev, ko se je baje krivica zgodila goriškim Slovencem. Torej vendar — „par slučajev“! Glejte, glejte! Prosimo, odgovorite nam sedaj: zakaj ni vladni zastopnik Czapka v tisti glasoviti razpravi v parlamentu povdarjal tudi teh „Triesteričnih“ „par slučajev“, kakor je povdarjal Slovencem v nečast razne druge slučaje, o katerih je pozneje povedala sodna preiskava, da jih niso zakrivili Slovenci, ali pa celo: da so bili tudi v teh slučajih Slovenci, ki so bili proganjani?! In kolikor se spominjam mi, tudi „Triester Zeitung“ ni dala pozneje — ko je stvar prišla na jasno sodnem potom — zadoščanja onim, katerih čast se je gasila v parlamentu, katerim se je za dleča vzkratila osebna svoboda in ki so bili vsled tega oškodovani za vse svoje življenje?

„Triester Zeitung“ skuša tudi, da bi meritorno pobila izvajanja Spinčičeva, posebno glede šolstva v Trstu in Istri. Očita Spinčiču, da je pač navel, da je v Trstu „baje“ 1800, v Istri pa 17 000 slovenskih otrok, ki nimajo šole, pozabil pa da je povedati, da je v tržaški okolici 11 od mestne občine vzdrževanih slovenskih šol, v Istri pa: 110 čisto slovenskih šol, 15 dvojezičnih in 65 italijanskih šol.

Ker nimamo pri rokah pripomočkov, da bi mogli preiskovati te podatke „Triesterico“ glede na njih točnost in resničnost, hočemo verjeti tu navedenim številkom.

Ali kaj je dokazane s tem? Ali je ovržena trditev o otrocih v Trstu in Istri, ki ne zahajajo v šolo?! Nikaker ne! Prosimo: 110 šol v Istri za prebivalstvo blizu 190000 slovenskih duš v Istri?! Saj Spinčič ni trdil, da v Istri ni slovenskih šol, ampak trdil je, da jih je veliko — premalo. In od todi onih 17.000 otrok. Pa tu treba „Triesterico“ — ker je že tako rigorozna s Spinčičem — očitati, kar je „pozabila“ ona, kar ni hotela povedati — „nun, weil es ihr so passt“! Zakaj pa ni povelala, kake so tistih „110 slovenskih šol“ v Istri in 11 po okolici! Kakovo je učiteljstvo na teh šolah: kako so te šole urejene v pedagogiškem pogledu, in pa, kar je zelo važno: koliko razredov obsežajo tistih 65 italijanskih v Istri in, koliko tistih 110 slovenskih; in koliko tistih italijanskih šol stoejo na slovenskih tleh za slovensko ljudstvo?

Klasična pa je postala „Triester Zeitung“ v svojem sklicevanju na izvajanja „Vaterlandova“, ki so jo dobro došla kakor žejnemu kapljica vode.

Tu pravi „Triester Ztg.“: „Kdor je pazno prečital to sodbo — namreč „Vaterlandovo“ — našel je v istej marsikaj, kar bolje tolmači poraze, ki jih je doživel slovenska stranka v Primorski v zadnjem času, nego vse nesoglasne tirade nje voditelje“.

„Vaterland“ očita sklepom vseslovenskega shoda, da so pretirani in „Triester Ztg.“ tolmači v tem zmislu tudi naše poraze. Treba torej, da razumete: da niso bili Slovani tako pretirani, vlad bi jih nosila na rokah in Italijani bi nam metali kar v naročje, kar koli nam le srce poželi! O volitvenih borbah in slovanskih porazih ne bi bilo seveda niti govora. Tako slepi „Tr. Zeitung“.

In na take neslanosti naj bi odgovarjali resno?! Ne, na kaj tacega je jedino primerni odgovor: smeh, homeričen smeh.

Na vse skupaj pa bodi v odgovor „Triesterico“ nekoliko varirani nemški pregovor: „Triester Zeitung“, du schimpft, bist also im — Unrechte!

Dogodki na Češkem: Včeraj so zborovali češki Nemci v Tečinu ob saksonske meji. Na shod je prišlo tudi ljudij iz sosednje države. Napadali so hudo nemško katoliško ljudsko stranko. Posl. Fournier je rekel, da se mu zdi, da je grof Badeni došel iz Azije, da tu zasnuje — azijatske odnosnje. Posl. Richter in Wolff sta očitala Badeniju nezvestobo in kršenje ustanove. Sklenili so, da nemški poslanci morajo tirati opozicijo do skrajnosti.

Ali treba umeti te ljute Nemce: dokler se je kršila ustava njim v prilog, je bilo vse prav in lepo; sedaj pa, ko naj bi se ustava jela izvajati tudi za Slovane, sedaj kriče o kršenju ustave!!

V Budimpešti so demonstrovali včeraj socialisti v prilog splošnemu pravu. Kakih 4000 delavcev je bilo v sprevodu.

Mir med Turčijo in Grško je sklenjen. Grška bude morala plačati vojno odškodnino 4 milijone turških lir. Toda tako, da ne bodo trpeli škode prejšnji upniki Grške. Grške finanze se postavijo pod evropsko kontrolo. Meja med obema državama se je urenila. Čim grška zbornica potrdi te preliminarije, neha se vojno stanje in tarške čete ostavijo Tesalijo.

Različne vesti.

Vremu možu: Danes se bode vršila v Dolini lepa, ganiljiva slavnost; veleč. g. dekan Jurij Jan bude daroval danes svojo zlato mašo. Uverjeni smo, da se ta slavnosti iz polnega srca udeleži ves Breg.

Veleč. g. dekan Jan se je porodil dne 11. aprila 1821 v Mekinjah pri Kamniku. V mašniki je bil posvečen 12. septembra 1847. Služboval je v Dutovljah, v Jelšanah in na Katinari in je prišel potem za župnika v Dolino. Tu je deloval v tej dobi 28 let: kakor župnik in dekan, okrajni šolski svetovalec, častui kanonik, častni svetovalec stol. kapiteljna in — učitelj in voditelj slovenskega ljudstva v Istri. Slavljenec ima ogromnih zaslug za narodno probubo Slovencev v okraju koperskem. Vsikdar se je intenzivno udeleževal narodnega gibanja. Časti, ki mu jih izkazuje danes narod, so zaslužene v polni meri. Bog nam hrani častljive starčke še mnogo let!

Zaroka. Gospod Kornelij Gorup, sin slovenskega mécenata, gosp. Josipa Gorupa z Reke, zaročil se je z dražestno gospodičino Albertino de Volpi iz Trsta. Bilo srečno!

Petdesetletnico svoje službe so praznovali včeraj trije avstrijski admirali: poveljnik mornarice, baron Sternbeck, njega namestnik, admiral Aleksander Eberan in viceadmiral de Barry. Prva dva sta še v dejanski službi, tretji je v pokoju.

Vesti z rojanske pošte. Iz Rojana nam pišejo: Prav fletno je na naši novi, prosluli pošti! Sosebno naša gospodičina je pravi biser uradnice za slovensko ljudstvo. Ako jo vprašaš po znakih, ti ponuja dopisnico. In to le tedaj, ako je dobre volje. Če pa je slabe volje, kadar kdo zahteva slovenski recepis, tedaj odgovarja: „Ma no kapišo. A ši ši, recepis?! Ma ozi non go, la venga domani!“ Torej stranka naj bi čakala do jutri, zato, ker ne razume slovenski in ker ni slovenskih tiskovin. Ali ni fletno to na naši pošti, tem tletuje ravno sedaj, ko Slovani baje stopajo k vladnemu krmilu na Dunaju?! O svet, svet, tvoje ime je ugaujka in protislovje!

Iz vrta „avite culture“! Pred nekaj dnevi je prišla žena imenom Franja Hussi s Proseka v prostore mestne hiše tržaške, da izvrši državljanško dolžnost namesto svojega moža, to je, da plača redni letni davek. Vstopivša v urad je vprašala jednega uradnikov v slovenskem jeziku, kje da vspremajo denar? Ali uradnik, videč pred seboj okoličanko, govorečo slovenski, je odgovoril surovo: „Tukaj se govori italijansko in ne — „čavo“, ter je godrnjal, obrnivši se do svojih sodrugov: „Sti mostri de ščavi“!

Kar naenkrat se je obrnil k ženi ter rekel pretilnim glasom: „Aha! Vi ste soproga gospoda Luke Hus? Vas že poznamo!“ Ali slavnati mož ni zadel na pravo, kajti žena, katero je močno razčilil tako surovo postopanje magistr. uradnika, oštela ga je prav dobro ter ga opozorila, kaj je on, češ: Ali ni avstrijski uradnik, ali ne je avstrijskega kruha, ali ni kakor uradnik dolžan znati jezik strank, s katerimi posluje? In kako more on zahtevati od pripomogega slovenskega kmeta, da bi vedel več jezikov, dočim on sam, da-si naobrazen uradnik, zna le jednega ter bi bila njegova dolžnost biti več najmanj obem dejelni jezikom!“ Na to se je obrnil jupaški sin avite culture ter se delal kakor da mu ni mar, kar govori ona, češ: saj govori slovensko; ali vendar ga je energična obrana žene dregnila neljubo in sram ga je bilo pred tam zbranim občinstvom, ki je po večini bilo zadovoljno, da je pripomoga okoličanka tako dobro oštela (če prav po slovensko) srboritega uradnika.

Take žene bi mogle biti v izgled marsika-teremu možu.

Ogleduščvo in ovaduščvo. Iz zadnje „Soče“ posnemamo: „Avstria nima ni javnih, ni zasebnih uradnikov, ki bi bili tako hlapčevsko odvisni in škodožljivo nadzorovanji, kakor so slovenski učitelji v tržaški okolici. Že narodni pregovor pravi: Ni dobro se greti na soncu s človekom, ki gleda iz dežele. Človek, ki ne ljubi svoje domovine, ki ni zvest državi, katera ga redi, v kateri uživa vse dobrote, vse pravice kakor najvernejši sin, tak človek je v vseh časih, v vseh narodih veljal za najnevarnejšega člena človeške družbe; tak človek je slabši, nego tat, ubijalec, razbojniki, kajti ta zločine skoduje le posamičnim ljudem, nezvesti državljan pa vsej državi. Naravno je torej, da zahtevajo javne oblasti v vsaki državi od podložnih uradnikov, da so zvesti državljanji. Le v Trstu niso menda še prepričani o tej poglaviti zahtevi. Znano je, da smo Slovenci v Avstriji — med najzvestejšimi državljanji — žal, da tudi med najbolj tlačenimi — ; kdor je torej Slovenc, ima že prvo svojstvo dobrega avstrijskega uradnika. V Trstu kakor avstrijskem mestu bi morali torej slovenske učitelje sprejemati z odprtimi rokami kakor zveste državljanje, a znano je, da ravnajo ravno narobe. Ni dovolj, da imajo po okolici svojih vaških in okrajnih načelnikov, da imajo v vsakem okraju dobro plačanega ovaduha, katerim vsem je naloženo najstroje, da morajo takoj „raportirati“, ako bi kateri slovenski učitelj pokazal le najrableje, da se zaveda svoje slovenske narodnosti. Vsa ta razpletena „špijonaza“ ni bila še dovolj. Oblasneži so razvideli, da ti „špijoni“ ne prihajajo dovolj v dotiku z učitelji; začeli so torej nastavljati na okoličanskih šolah učitelje slov. rodu a — ovaduhe. Ti — mislili so — bodo lehko „špijonirali“ svoje slovenske tovariše doma in v šoli. A ker ni bilo takih mož najti v zadostnem številu, so začeli ustanovljati laške oddelke po slovenskih šolah. Tu nastavljajo sedaj najstrastnejše laške učitelje, ki so še pomnožili število že itak mnogoštevilnih „nadzornikov“. Zdaj naj pa kdo reče, da ni to prava hlapčevska odvisnost ubogih slovenskih učiteljev in učiteljic. Oni se ne smejo udeležiti nobene slovenske slavnosti ali veselice — o političkih shodih niti govoriti — ne smejo zahajati v izrečno narodne kroge, ne čitati odločno narodnih političnih listov, niti pokazati najmanjšega znaka slovenske narodnosti na sebi! Vsak tak najmanjši „prestopok“ se hitro „raportira“ kakor „panslavistični zločin“, in gorje ubogemu „grešniku“! Ako je začasno nameščen, ga skušajo odpraviti, ako je stalen, mu ne dovolijo petletnih doklad itd. Doslej so se nekateri učitelji oproščali tega ostudnega nadzorstva vsaj za časa počitnic, da so zahajali na Gorjško, Kranjsko, Štajersko itd., ali odslej še tu ne bodo več varni. Na zadnjem zborovanju „Zaveze učiteljskih društev“ v Celju, so namreč — kakor

sмо zvedeli — videli znanega učitelja-renegata iz tržaške okolice, ki se je od daleč skrival in kaj-pada iztkal po udeležencih iz tržaške okolice. Česa drugega je pač moglo iskati na tako odločni narodni slavnosti tako človeče, ki se izogiblje slovenskih krogov kakor kuge, ki je že davno znano kakor „špijonče“ med okoličanskim učiteljstvom? Ali ne presega to „špiceljstvo“ že vse meje? Ali se tudi to vrni v imenu toli hvalisane „civilita secolare“? Ali bi se pa ne moglo priti v okom tej predrznosti zunaj mej tržaške okolice? Kaj, ako bi prihodnjič izročili takega ovaduha žendarmeriji kakor italijanskega „špijona“? — Poskusimo!

Minolo nedeljo so postavili socijalisti nagrobni spomenik pok. Franu Gašparoviču, ki je bil umorjen na dan volitve za V. kurijo v Trstu. Vsled odredeb oblasti ni bilo nikakih govorov. Neki živinski stvor je odbil tekom popoludne angelju na spomeniku ušesa in noge! Škandal. Tu, svojo last, grobišče, naj bi raje čuval mestni magistrat pred barbarstvom. Kako morajo uplivati taki barbarski čini na delavske mase?

Za bazar podarili so nadalje: g. Aite 2 gld. igrač, g.a Ema Abram krasno kitajsko taso in pripravo za žvepjenke, g. Stanko Godina 6 zavitkov prizigalnic in vrečico breskev, gč. A. Odinal vrečico sladčic, g. Guštin duhoven je tudi podaril lepo sladkornico, g.a Faninger 2 vazi, gč. Černe turbice in zaklopnice zavitkov s posebnicami, g.a Polič več igrač, g.a Pavlovič punčiko in igrače, gč. Gjurgevič podobo (gips) in dva svečnika, g.a Ivanka Vatovec (poslančeva sop.) 4 gld. 13 nč. (za prodane cvetlice), g. Franjo Godina 2 Kr., g. Polič 3 Kr., g.a dr. Pertotova 2 botilki champagna, gč. Pertotova steklen šatul, 15 raznih ročnih delc, krožnik za svotke in Prešernove poezije v cirilici, g.a Irene Abram krasno galanterijo, g.a Marija Tratnik pihalki z cveticami. (Pride še.)

Domača umetnost. Gosp. Matija J a m a, v Ljubljani živeči slikar, ki je študiral v Monakovem, je razstavil prigodom vseslovenskega shoda v elegantni izložbi prodajalnice Gričar & Mejač v Prešernovih ulicah portret pisatelja Franca Govēkra. O tem slikarskem delu se jeneki „H.“ (?) v ljubljanskem dnevniku oni dan izrazil jako pojavno, češ, da je „naravnost mojstersko“; z druge strani pa nam zopet pišejo, da je slika nedostatna, kakor pravi tehnički izraz, le „podslikan“; torej nedovršena. Mi, ki motrimo stvari le z daljave, torej bolj objektivno, prepuščamo sodbo o tej sliki onim, ki so njo videli na svoje oči...

Gosp. Alojzij Šnbič, takisto v Ljubljani nastanjeni slikar, je dovršil te dni dve veliki slike na platno, in sicer: podobo cesarja Fran Josipa I. v nadživottni velikosti za gimnazijo v Kranju, in sv. Lucijo, oltarno sliko za Skaručino, podružnico Vodiške župne cerkve. Pri obeh slikah mu je pomagal g. Strnč, akademski slikar, kakor svoj čas pri popravljanju in preslikovanju nastropnih fresk v omenjeni podružnici.

G. Alojzij Progar, akademični podobar v Celovcu, o katerem smo meseca junija t. l. pisali povodom Baragove slavnosti v Dobrničah na Dolenjskem, dobil je te dni zopet lepo naročilo. Dovršil je bil namreč nagrobni spomenik za svojega dobrotnika, pred nekimi leti umrlega barona Sternbecka za cerkev v Silberegg. To je bil povod, da ga je dne 7. t. m. obiskal v njegovem atelierju strije pokojnika, admirral baron Sternbeck, najvišji poveljnik naše vojne mornarice. Izrazil se je pojavljal o navedenem spomeniku ter naročil zaledno krstilnico od mramorja za novo vzgrajeno garnizijsko cerkev v Pulju.

Malo dni popred pa je pohodil imenovanega kiparja knez Orsini, po katerega naročilu je izvršil neko cerkveno delo za cerkev D. Marije v Loretu ob Vrbskem jezeru. Knez je pohvalil izvedeno delo jako laskavo.

Veselči se na vsakoršnjem uspehu na polju lapih umetnosti, priporočamo svojim rojakom imenovane umetnike v smislu slovenskega gesla: Svoji k svojim!

Priloga. Temu izdanju smo priložili brošuro „Primorski odnosa v poslanski zbornici na Dunaju“. V tej brošuri je ponatisnjena po stenografskih zapisnikih vsa razprava, ki se je vršila v zbornici poslancev o odnosa v na Primorskem.

Rojaki! Bratje!

Priporočamo Vam pričujočo knjižico, da jo pazno čitate in ohranite globoko v srcu, vse, kar

ste prečitali. Iz te knjižice se jasno zrcali položaj Slovencev in Hrvatov v Avstriji, pa tudi sedanji splošni politički položaj.

Knjižica se je tiskala v 5000 istih. Stroški so torej veliki. Vendar se stroški pokrijejo prav lahko, ako vsakdo, ki knjižico dobí, le nekaj plača po priloženi položniči poštne branilnice.

Cisti dobiček obrnemo za nesrečne rodbine onih Slovencev in Hrvatov, ki so prišli v nesrečo radi letosnjih homatij na Primorskem. — Zategadel prosimo, naj pošlje vsakdo vsaj — 25 nvc. Kdor pošlje kaj več, se javno pobobota v časopisih tekom jednega meseca.

Rodoljubi! Z malo deseticami, katere daste za lepo prezanimivo knjižico, boste otirali marikatero britko solzo nesrečnih sobratov!

Odpri srce, odpri roké,
Siretam otiruj solzé!

Senzacionelen samomor. Včeraj je umrl vsled samomora tajnik na tukajnjem dež. sodišču Henrich Kaderk. Pokojniku je bilo še le 40 let. Sodi se, da je pokojnika gnala v smrt žalost, ker so ga prezrli o zadnjem imenovanju sodnih uradnikov.

Statistični izkaz občine tržaške za mesec julij 1897 prinaša sledeče številke, (številke v oklepnu so številke lanskega leta): število rojstev 429 (431), od teh možkih 209, ženskih 220, 385 zakonskih, 44 nezakonskih, 7 porodov z dvojčki; število porok 73 (77), od teh je bilo 13 udovcev, 3 udove, 1 civilna poroka; število umrlih 428 (377), od teh otrok do 1 leta 171, od 71—80 let starih 28, 80—90 13, 90—100 —. Od umrlih je bilo neoženjenih 293, oženjenih 88, udovljenih 47. Uzroki smrti so med vsemi v 74 slučajih jetika, 17 rak, 31 vsled bolezni v sročnih organih, nagle smrti 6, samomorov 5. Število umrlih na nalezljivih boleznih 17, in sicer šarlah 3, trebušni tifus 1, difteritis 7, sifilis 1, cibci 1 in sen 2.

Trgatov na Dolenjskem. Vino na Slovenskem nima več sreče! bi lahko rekli, ko vidimo, ko noda za nado izginja v nič, da bi slovenski vino-gradnik še kedaj pridelal imena vredno kapljico. Nedavno se je usula na Primorje težka toča in pobila veliko krasnega grozja, na Dolenjskem pa dežuje baš sedaj v jednomer tako, da popoka in pognije vse grozdje. Kaj bo, kaj bo iz tega! Kaj bo? Ne vino, ampak voda, voda tudi v žepu. A davkarje terjajo vendarle z uradno brezobzirnostjo svoj del brez ozira na to, ali ve ubogi davkopalčevalci, ali ne ve, od kje bode jemal potrebnega božjaka.

Znamenita iznajdba. Kakor bi se hotelo to stoletje prekopioniti čez prag pod težo naraščajočih se izumov, vrsti se jeden izum na drugega. Morda tudi parižka razstava vleče na-se množico izumov. No, sedaj je izumil na Dunaju neki Müntz oblačilo, v katerem se človek ne more potopiti. To oblačilo je tkano iz dlake severne. jelena, katera dlaka ima lastnost, da hrani v sebi nenavadno veliko množino zraka. Zato je tudi možno severnemu jelenu obdržati se brez vsacega truda nad vodo. Iznajšitelj pričakuje veliko bodočnost od izuma in hoče izdelovati elegantna oblačila za potopnike čez morje in tudi čolne iz dlake severne. jelena, kateri čolni se ne bodo mogli potopiti tudi v največi nevarnosti pomorskih viharjev.

Zopet nesreča na železnici. Dne 16. t. m., tako se poroča z Dunaja, je na postaji južne železnice Bruck na Mari dohitel brzovlak neki zakasnelli tovorni vlak in udaril z grozno silo vanj. Pet popotnikov je bilo lahko ranjenih. — V očigled tolifik nezgodam na železnicah, ki se nekako sumljivo ponavljajo v poslednjem času, ni nemestno vprašanje po pravem izvoru istih. Kajti ne naravno je, da bi bilo to v zvezi samo z nedolžnim slučajem.

Zid trgovca z dekleti. Neki Jakob Friedman je že dlje časa lovil dekleta, obečaje jim službe kakor kasirke po raznih kavarnah v Zagrebu. V poslednji čas je omamil neko deklico iz Oreze v Ogerski z jednakimi obljubami. V Zagrebu pa jo je prodal za 80 gld. v hišo — sramote. Neko drugo je prodal takemu „zavodu“ za 120 gld. No, policija v Zagrebu je sedaj dejala pod ključ ostudnega lopova. Potem pa naj reče kdo, da je antisemitizem greb na človeški civilizaciji.

Mačka ali pa brillante! Neka stara gospa ima mačka, katerega ljubi z vsem ognjem svojega preperelega srca. Necega dne, ko je maček šel na posete najbrži h kaki zaljubljeni muciki, je v tuji

hiši požrl poleg nekaj slatkarij tudi nekaj briljanov, ki so bili med sestrami vredni svojih 500 gld. Ko je lastnica briljanov zapazila ta izredni način briljantske tativne, je zahtevala od lastnice mačka, naj ga da ubiti in razparati. A poslednja ni dovolila tega, marveč položila je 500 gold. za briljante, k čemur pa je, nota bene, bila prisiljena še le sodniški. Teh 500 gld. ostane deponovanih pri lastnici bisesov tako dolgo, da maček pogine naravne smrti, ali da pridejo biseri na dan po kakem drugem čudežu.

Nov velikanski načrt Rusije. Rusija se svojimi orjaškimi gospodarskimi načrti se po pravici stavi v vrsto stare mogočne Egiptse. Poleg sibirske železnice hoče izvesti sedaj še drugi načrt, ki po svoji vrednosti ni manji, nego prvi.

S tem novim načrtom Rusija ne namerava druzega, nego zapreti japonsko morje od severa pri otoku Sahalin, kjer se morska ožina jednostavno zaspé. S tem ze zabraní „marzli tok“, ki prihaja iz Ohotskega zaliva in provzroča zamrznenje japonskega morja. Ako se izvede ta načrt, ki je že predložen vladi v Petrogradu, pridobi si Rusija jasno veliko v svoji morski trgovini z Japonsko.

Iz Dalmacije.

Gospod urednik! Ker sem se mudil v nedeljo dne 5. t. m. mimogrede v Zadru, dovolite mi, da Vam načrtam v malih besedah, kar sem isti dan videl se svojimi lastnimi očmi in slišal na svoja lastna ušesa ob izletu „italijanskih“ bersaglierov“ iz Splita v Zadar.

Najprvo naj Vam povem, da obstoje tu v Dalmaciji v nekaterih večih mestih italijanska društva takozvanih „bersaglieri“, torej strelec. Lepa taka društva, ako bi se ne oddaljevala od svojih v statutih načrtanih ciljev. Ali že noša istih, že nastop, njihove „fanfare“, trobentadi spominjajo na nekaj, kar ne diši sicer patriotiško.

V Zadru je obhajalo torej tako društvo (katero pa šteje prav malo členov) svojo 25letnico in ob tej priliki napravili so „bersaglieri di Spalato“ izlet semkaj. Ta izlet je imel značaj izzivanja in sramotjenja Hrvatov.

Res jih je prišlo v Zader nad 600, in med temi mislim do 150 uniformiranih (kar bi moralno služiti tudi nam v izgled). Naproti so jim šli „slavni“ iz Zadra in Arbanasov. Že ob sprejemu bilo je silnih demonstracij proti Hrvatom. Svirali so „Nella patria de Rossetti“ (in to ponovno) in „I bersaglieri portano la piuma sul capello“, „Addio mia bella, addio“; torej same izzivajoče, a ne samo za Hrvate, nego tudi za poštene Avstrije. Seveda, ves dan je mrgolelo ljudstva po mestu.

Glavna stvar je seveda, da Vam povem, kdo so prav za prav bili ti „slavni“ „bersaglieri“ iz Splita. V prvi vrsti največ fakinaže, katerim so posodili ali kupili uniforme in dali podpore, da izleté v Zader. Dalje takozvani „borghesi“, torej meščanstvo, delavci itd. Mnogo njih v narodni noši, a črno kapico na glavi mesto rudeče, v znamenje, da so avtonomske stranke.

Na prvi mah sem mislil seveda, da so to sami pravi Italijani, kajti slavni (!) „Dalmata“ je že popred sleparil javnost, da pride posetit Zader, toliko in toliko stotin „figli della cultura latina“. A glej vrata! Šetal sem se po korzu, po glavnih ulicah in tu se ti je sprehajalo vse polno uniformiranih in neuniformiranih „bersaglierov“. Vlekel sem na uho, slušal — ej! tati je samo hrvatska govorica! Da, tu sem se čutil doma. Slavni bersaglieri iz Splita so dal: Zadru vsaj hrvatski značaj. Razun slavnih, z „bordurami“ prepletenih generalov in nekaj mišeldiakarjev, govorilo Vam je vse, vse le hrvatsko. Bersaljerska uniforma „prodi figli della patria latina“, a hrvatska govorica, in „Nella patria di Bajamonti non si parla che talian!“ Oh, komedijaši, komedijaši! sem si mislil. In na tak način varala peščica Italijanov v Dalmaciji, češ: Zader, Split itd. so italijanska mesta! Ptui! Sram te bodi „Dalmata“! Lažnjivec! To so ti oni slavni Latinci?! In ti ubogi zavedenci, ti ubogi zaslepljenici, ki se vpijujo v taka na videz nepoliška, v resnici pa politička društva, v katerih se zaničuje njihovi jezik, njihova domovina. Oh, Vi Hrvatje, Vi Hrvatje! Vi ste polno krivi na tem. Mesto da se ravaste in kavstate sedaj, kdo je bolj čist ali

nečist, učite raje svoje ljudstvo, da je na slabosti! Razkrinkajte obraz onim lažnjivcem, ki se hočejo kititi z našim perjem, ki hočejo paradirati z našim narodom!

V nedeljo ste se mogli prepričati, da je bila vsa ona kompanija slavnih (!) „bersaglierov“ kri vašega naroda, da so bile one lepe žene, oni krepki možje, sama Vaša kri, a zaslepljena, zavedena. Saj niste čuli iz njihovih ust druzega, nego hrvatski jezik in kak „Eviva“, ki so si ga zapamtili slučajno!

Popoludne so imeli banket, a to sami generali, druge sem videl lepo z culico v roki, iz katere je gledal bel kruh in ne vem še kaj, in ki so lepo posedali jedni tu, drugi tam, in lepo obdelovali.

Zvečer je bil koncert v javnem vrhu. Tu dakako je bilo polno ljudstva, a ne, kakor trdi „Il Dalmata“, sama „civiltà italiana“, nego tu so bili večinoma zaslepljenici, ki pa so vendar govorili hrvatsko, mnogo častnikov-radoveduežev, med katerimi sem bil tudi jaz. Seveda tukaj se je opetovano svirala „quella del si“ na obče zahtevanje slavne mularije.

Ravno tako izzivalen in žaljiv je bil razstanelek. Tu se je v jednomer klical „Viva Spalato“! „Zara sempre italiana, mai croata!“ itd. Prižigali so bengališke ognje, seveda v zeleno-rudeče-belih barvah — in vedno „quella del si“ se je morala ponavljati. Oh! ironija! Vse skoro je kramljalo v hrvatskem (dalmatinskom narečju), a vendar so tisočerokrat prepevali „non se parla che talian“. Oh farabutti! Mene, Slovana, bi bilo sram, ako bi videl toliko izdajic tujega naroda v svoji stranki, kakor ste jih imeli Vi v nedeljo na stotine njih, s katerimi ste se bahali, češ: evo, koliko Italijanov nas je! A večina njih ni znala niti pregovoriti italijansko.

Še nekaj! In hrvatski poslanci? Zakaj ne spregovore resne besede z slavno vlasto, zakaj dopušča, da se žali na tak način večina prebivalstva? Da bi Slovani zapeli svoj „Naprej“, svoj „Hej Slovani“, bi gotovo bili kaznovani, a tukaj se je dopuščalo žaliti — vse! In njim se ni prepovedalo to, njim se ni prepovedal izlet? Izvajajoče pesmi, bengališki ognji in pihalke frajlic v italijanskih barvah: ali ni to žaljivo?

Dalmatinskim Hrvatom — inteligenciji pa naj bodo v izgled oni „borghesi di Spalato“, od njih naj se lepo uče hrvatskemu jeziku, oni naj jim bodo v izgled, da moramo povsod in povsod govoriti slovansko.

Kalabrež.

Najnovejše vesti.

Budimpešta 19. Cesar je došpel tu sem danes zjutraj. Žejim je došlo več nadvojvod, minister za vnašje stvari, dvornih dostojanstvenikov in nemškega cesarja. Vse mesto je v zastavah in odčeno najsijajnejše. Nemški cesar Viljem je došel ob 10. uri. Cesar Fran Josip ga je prioakoval na kolo-dvoru. Monarha sta se poljubila. Ko sta se vladarja vozila v mesto, pozdravljalo ju je občinstvo najnavdušeneje. V dvorni palači so se vršila predstavljanja.

Carigrad 20. Preliminarij za mir so podpisani. Istim se je pridodal še jeden XI člen, ki se glasi: „Da se vzdrži dobro sosedstvo med obema državama, obvezujeti se Turčija in Grška, da ne bodo dopuščali nikacih agitacij na svojem ozemlju, ki bi mogle kaliti dobre odnošaje.“

Rujav, pristen, naraven sladkor

dobiva se jedino v moji zalogi, katerega prodajam veliko ceneje od lanskega leta.

Priporačaje se, sem udani

Anton Godnig,
trgovec Via Nuova.

Kdor hoče piti novo, dobro in sladko vipavsko vino belo ali črno, naj se potrudi v gostilno

Frana Valetič,

Via Solitario št. 12,

katera je odprta do 2 popolunoči.

Zobobol olajšujejo
zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani
(Dunajska cesta)
katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. c. in k.
Vis. prejano gospo prestolonaslednicu-udove nadvojvodinje
Steklenica velja 20 kr.

M. U. Dr. Anton Záhorský

zdravnik za ženske in porodničar,
bivši eksteri zdravnik gynaekologische klinike profesorja dr. Pawlika in porodničarske klinike prof. dra. Rubeške v Pragi.
Ordinuje: od 9—11 dop. 2—4 pop. Za uboge zastonj od 8—9 predpoludne.

Ulica Carintia št. 8.

ZALOGA OLJA

i. t. d.

Prodaja na debelo in na drobno
Pošiljatve na zunaj od 5. litrov naprej.

CENE:

Olje jedilno fino	liter	28	nvč.
„ finejše	„	32	„
„ oljkinio	„	36	„
„ oljkinio fino	„	40	„
„ namizno polufino	„	44	„
„ namizno fino	„	48	„
„ namizno finejše	„	52	„
„ namizno najfinejše	„	56	„
„ extrafino	„	60—64	—
„ specijalitetno	„	72—80	—

Za Trst in okolico prosto na dom pustivši vrč brez zadatja

Anton Široc,
Via Acquedotto št. 9, nasproti „Latteria Svizzera“.

Trdne cene

(Cene se razumejo na debelo in s carino vred.)

Domaci pridelki.

Fitol:	Koks	100 K.	14.—	—
Mandoloni	—	—	—	—
svetlorudeči	—	—	—	—
temnorudeči	—	—	—	—
kanarček	—	—	—	—
bohinjski	—	12.—	—	—
beli veliki	—	—	—	—
mali	—	—	—	—
zeleni, dolgi	—	—	—	—
okrogli	—	—	—	—
mešani hrvatski	—	—	—	—
štajerski	—	—	—	—
Maslo fino štajersko	—	65.—	70—	—
Jetmen št. 10	—	11.—	—	—
9	—	11.75	—	—
8	—	13.75	—	—
Zelje kranjsko	—	7.50	—	—
Repa	—	—	—	—
Krompir	—	3.20	3.30	—
Proso kranjsko	—	—	—	—
Leča, kranjska	—	—	—	—
upah ogorki	—	60.—	61.—	—
Mast	—	54.—	55.—	—
Kava Mocca	—	150.—	152.—	—
Ceylon Plant. fina	—	170.—	171.—	—
Perl	—	180.—	182.—	—
Portorico	—	180.—	182.—	—
Java Malang	—	180.—	182.—	—
Guatemala	—	127.—	128.—	—
San Domingo	—	130.—	132.—	—
Malabar Plant.	—	—	—	—
native	—	—	—	—
Laguayra Plant	—	—	—	—
native	—	—	—	—
Santos fini	—	105.—	106.—	—
srednje fini	—	101.—	102.—	—
srednji	—	91.—	92.—	—
ordinar	—	84.—	86.—	—
Rio oprani	—	—	—	—
najfiniji	—	103.—	104.—	—
srednji	—	90.—	91.—	—
Sladkor Centrifugal I. vrste	—	38.—	37.75	—
Concasé	—	36.25	36.50	—
v glavah	—	37.—	37.25	—
razkosni	—	37.75	38.—	—
Rik italijanski fini	—	24.50	25.50	—
srednji	—	24.—	—	—
Japan fini	—	17.—	17.—	—
srednji	—	16.50	16.50	—
Raugoon extra	—	14.50	14.17	—
I.	—	13.75	14.75	—
II.	—	10.75	11.—	—
Petrolej ruski v sodih	—	17.—		